

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese:
Jol'a si Duminec'a.

Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. correspondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru siacare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 75.

Joi, 18 30 Septembre

1880.

Se ne intielegemu!

Brasiovu 17/29 Septembre.

Suntemu veseli a poté constata pe bas'a mul-
toru semne neindoióse, ce ni se arata din tóte par-
tile, cá toti Romani binesentitori din Transilvani'a
si Ungari'a sunt petrunsi astadi numai de-o singura
dorintia, care se póte exprima cu cuvintele: „Se
ne intielegemu!“ Intr'adeveru este momentul su-
premu, cá se ne intielegemu asupra atitudinei, ce
trebuie se-o observamu de adi incolo spre a co-
respunde marilor recerintie ale luptei pentru esistenti'a
nóstra nationala, pentru bunastarea si fericirea po-
porului romanu din aceste tieri.

Timpulu cere dela noi o incordare extraordinara
a tuturor fortieru morale si materiale de cari
dispunemu, acést'a o sentimu cu totii si de aceea
voim se ne intielegemu. Unu puternicu curentu
rapesce tóte spiritele cu sine, facenda-le se véda
pericululu si se se gandésca din vreme la mediló-
cele prin cari se'lu póta delaturá.

Este puterea de resistentia ce se manifesta din
nou cu mai mare viuetate in noi. Déca nu altceva,
atunci acést'a impregiurare singura e de ajunsu spre
a ne insufá curagiu si sperantia in viitoriu. Péna
candu unu poporu va fi cu ochii deschisi si nu se
va parasi pe sine insusi, elu va avé vietia, va avé
viitoriu. De aceea anim'a nóstra este cuprinsa de
bucuria, candu audimu esindu din sinulu poporului
cu putere totu mai mare strigatulu: Se ne in-
tielegemu!

Si noi din parte-ne la tóte ocasiunile amu ac-
centnatu, cá numai o intielegere buna si drépta
ne póte face possibila continuarea cu onóre a luptei pen-
tru egal'a nóstra indreptatire. Spre a ajunge inse a-
celu scopu de totu doritu, spre a ne intielege, tre-
buie mai inainte de tóte se ne punemu in starea
de a ne poté intielege. Acést'a este atátu de ne-
cessariu, incátu potemu dice, cá atunci, candu vomu
avé o basa solida pentru o intielegere generala, buna
si drépta, vomu avé si intielegerea.

Prepararea basei unei asemenea intielegeri nu
este numai unu lucru de câteva septemani séu de
câteva luni, ci este o grea opera de ani si de dieci
de ani, este activitatea pregatitoare si organizatore,
care trebuie se precéda ori-carei actiuni si care re-
cere multa intieleptiune, multa munca si inca si
mai multa bunavointia si jertfa.

Din norocire nu ne mai aflamu la inceputulu
activitatii de regenerare, nu suntemu constrinsi de
a inaugura de aci incolo cladirea nationala. Nu,
pétr'a unghiulara a acestei zidiri s'a pusu deja la
1848 si trei diecenii s'au lucratu la fundamentu.
Onóre acelor'a, cari au caratu fia si numai o mica
petricica pentru construirea lui, dér' silintiele loru
n'au fost de ajunsu spre a face possibila terminarea
marei opere. Unu timpu viforosu i-a surprinsu la
lucru si a causatu mari stricatiuni, in contra carora
n'au fost in stare a se aperi cu succesu.

Acuma venise réndulu la nou'a generatiune, cá se
inlocuiesca pe cei obositi continuandulupt'a de renascere
inceputa la 1848. Implinutusi'a óre nou'a gene-
ratiune acést'a datorita? Se fimu drepti! — ea
nu si-a implinit'o péna acuma si credemu a nu ne
insielá déca sustienemu, cá acést'a s'a intemplatu
din lips'a pregatirei necesarie. La 1865 nou'a
generatiune inca nu a fostu pregatita pentru gre-
lele lupte, ce ne asteptau. Avut'a ea ocasiune de
a invetiá mai multu din esperiintiele celor 14 ani
din urma?

Este greu a raspunde de pe acuma la acést'a
intrebare, ne aflamu abia la inceputulu lupteloru
decisive pentru egal'a indreptatire nationala si de
aci incolo nou'a generatiune va avé inca se probeze
ceea ce póte; o vomu vedé dér' la lucru si apoi
vomu poté respicá sentinti'a definitiva. Ea are in
totu casulu avantagiulu, cá nu trebuie se incépa
lucrul din nou, ci numai se continue lucrarea ce-

loru ce i-au premersu, pe care speramu, cá cu a-
jutoriulu lui Dumnedieu o va si termina.

Pentru cá se se póta implini acést'a sperantia,
trebuie se ne intielegemu, cá ce au inceputu lup-
t'a cu cei ce voiescu se-o continue, trebuie inainte
de tóte se gasimu unu medilocu spre a ajunge
cátu mai curéndu la tint'a dorita.

Acestu medilocu este pentru antaiu press'a,
apoi intrunirile, formarea de cluburi electorale pre-
tutindeni, unde se afla Romani, se 'ntielege intre
marginile legéi.

Nu numai odata amu apelatu la toti Romani
independenti, cá se iésa din rezerv'a de péna a-
cumu si se ié afacerile publice nationale in mana.
Suntemu cu totulu de parereá unui amicu alu fóiei
nóstre, cá alegatorii Romani cu stare independenta
sunt in prima linea chiamati a se ocupa de vii-
tórea atitudine politica a Romaniloru, formandu in
fiecare cercu electoralu comitete electorali alese ad
hoc pentru viitórele alegeri. Repetamu cá organi-
sarea de asemeni comitete era se fia grigea prin-
cipala a comitetului centralu alesu de conferen-
ti'a trecuta.

Ceea ce nu s'a facutu inse péna acuma in pri-
vinti'a acést'a trebuie se se faca neamenatu prin
initiativ'a privata, cáci numai astfelu s'ar' poté
castigá deocamdata óre care basa pentru conferenti'a
viitórele electorala.

Momentele serióse de fačia ne impunu cu
necesitate a ne pune cátu mai curéndu in posi-
tiunea de a ne poté consultá independentu asupra
celoru ce avemu a mai intreprinde in viitoriu in
favórea nationalitatii nóstre multu cercate. Se ne
apropiamu dér' unii de alii de se póte cu-o ora
mai inainte si se ne intielegemu!

Cronic'a evenimenteloru politice.

„N.W. Tagbl.“ afla cá in consiliulu ministerialu
dela Budapest'a d. ministru de resbelu
(comunu) a pretinsu pentru budgetulu de resbelu,
cu doue-spre-diece milióne mai multu.
Pretensiunile ministrului ar' fi fost inse reduse la
jumetate, adeca la siése milióne; cu atáta budge-
tulu de resbelu pentru 1881 va fi mai mare cá
celu pentru 1880. Ministrulu de resbelu a cerutu
sume mari pentru zidirea de casarme si pentru
cheltuelile ce se facu la exercitiile anuale ale
reservistiloru, earasi s'a cerutu o suma insemnata
pentru cá se li se póta dá cai capitaneloru dela
infanteria. Sa mai incuviintiatu in fine pentru
imbunatatirea hranei soldatiloru
una plusu de unu milionu si jumetate.

Ministrulu de resbelu, se dice, a pretinsu cu
deosebire se i se dé medilócele necesarie pentru
construirea fortaretieloru. La obiectiunea ce i
s'a facutu cá la unele fortaretie ca Cracovi'a s'au
inceputu lucrariile si apoi s'au lasatu balta, minist-
trulu a respunsu cá sistarea lucrariloru a urmatu
numai din consideratiuni de economia. — „Mon-
tags-Revue“ anuntia de alta parte, cá conferen-
tiiele ministeriale din Budapest'a n'au
potutu ajunge la nici unu resultatu
definitivu si de aceea nici proiectele de bud-
getu, ce sunt a se presentá delegatiuniloru, nu s'au
potutu stabili definitivu.

Sambat'a trecuta diet'a ungarésca s'a
redeschisu. Celu d'antaiu, care a adresatu dupa
atáta timpu earasi o interpelatiune guvernului, a
fostu unu membru alu stangei extreme Stefanu Mi-
klos. Tem'a interpelareii sale a fostu fórte inter-
esanta. Ea privesce cestiunea Evreiloru. Si Un-
gari'a se bucura acuma de o astfelu de cestiune,
care s'ar' poté numerá chiaru intre cele mai grave.
Meritulu, cá s'a pusu tocmai acuma acést'a cestiune,
este necontestabilu alu voinicosului evreofagu Is-
toczy, care si-a propusu de a incercá se puna in
pracsá teoriile sale privitoare la alungarea E-

vreiloru si agitarea pentru alungarea loru
din tíera.

De multe-ori se intempla, cá dintr'o gluma se
devina deodata unu lucru fórte seriosu. Deputa-
tulu Istoczy erá privitu mai multu dintr'o parte
umoristica, candu cerea in dieta la diferite oca-
siuni, cá Evreii din Ungari'a se fia tramisi in
Palestin'a. Deodata inse agitatiunea „umoristica“
a lui Istoczy a primitu unu caracteru fórte seriosu.
Poporulu si asia este fórte inversiunatu asupra
gintei semitice din Ungari'a, care ilu amenintia
cu ruinulu totalu, déca guvernulu nu va luá me-
suri extraordinare pentru scutulu tieraniloru in con-
tra nemilosiloru camatari evrei. Sub asemeni im-
pregiurari formarea de reuniuni antisemitice prin
tíera póte provoca inca urmari fórte grave pentru
Evrei. Este caracteristicu, cá tocmai Kossu-
thianii sunt aceia, cari saru acuma in ajuto-
riulu Evreismului amenintiatu.

Evreofagulu Istoczy din intamplare face parte
din cét'a mameluciloru, cari spriginescu guvernulu
neconditionatu. Ce erá dér' mai lesne, decátu a
sustiené, cá deca unu membru alu partidei guver-
nului propaga idei antisemitice, elu trebuie se fia
intielesu pe sub mana cu cei dela putere. Acést'a
s'a incercatu a-o documentá Kossuthianulu Miklos
in interpelarea s'a, voindu a discreditá pe guvern
in ochii alegétoriloru evrei si a-i atrage astfelu
pe partea stangei extreme, cum ia fost castigatu la ale-
gerea din Kanizsa. — Ceea-ce voiesce se afle d.
Miklos deocamdata este, cá óre d. Tisza are cu-
noscintia de miscarea antisemitica din tíer'a si ce
atitudine va luá fačia de ea?

Partid'a „Independentiloru“ maghiari a tienutu
in 25 Sept. mare conferentia. Presedintele Lud.
Mocsary, dupa ce a recomandat pe alesulu dela
Kanizsa Alois Unger, a facutu impartasirea, cá co-
mitetulu, insarcinatu cu afacerile organizatiunei de
partida, si-a terminatu lucrarile, si va raportá in
conferenti'a viitória. Coloman Tórs anuntia apoi,
cá calindariulu poporalu, cu a carui redactare a
fostu insarcinatu elu si Ludovicu Csavolsky, va aparé
in limb'a ungara peste câteva septemani, ear' in
limb'a slovaca la inceputulu lui Novembre; pentru
editiunea serbeasca si romanésca nu s'a po-
tutu aflá péna acuma unu traducé-
toriu. — Stangacii estremi, cum se vede, isi dau
tóta silinti'a de a face propaganda pentru princi-
piele loru, numai cátu nu gasescu traducétori ro-
mani si serbi. Ce pecatu!

Diarulu „Bukarester Tagblatt“ a de-
venitu fórte impatienu, de candu s'a convinsu, cá
cestiunea aliantiei Romaniei cu Austro-Ungari'a
intimpina atátea greutati, cum e intre alte si ante
proiectulu austriacu in caus'a dunareana. In nu-
merulu seu de Sambata diarulu austrofilu se supera
focu pe „Correspondence roumaine“, o fóia, care
apare de curéndu in limb'a franceza in Bucuresei,
din cauza cá a scrisu in primul seu numeru, cá
Romanieinu-i este iertatu a se alaturá la aliantia
austro-germana, care ar' poté sé se indrepte inca
si in contra Françiei. — De candu, intréba „Buka-
rester Tgbl.“, a devenitu Romani'a unu statu vasalu
alu Françiei, cá cu privire la propriile sale inter-
esse se nu póta decide independentu asupra alian-
tieloru sale? La acést'a intrebare s'ar' poté res-
punde cu contra-intrebarea: de candu interesele
Romaniei au devenitu atátu de dependente de ale
Austro-Ungariei, incátu se fia necesitata a incheié
sub ori-ce conditiuni o aliantia cu acést'a monar-
chia? Óre nu tocmai interessulu celu mare, celu
are Austro-Ungari'a la interesele Romaniei, ar'
trebuí se faca pe Romani se cultive cátu se póte
de mulu amicitia cu Françia, care este multu mai
puçinu interessata fačia de ei?

N'are locu dér' indignarea diarului germanu din
Bucuresei asupra acelei asertiuni a „Cor. rom.“
Mai multu indreptatita ni se pare aperiarea, ce-o

face ministrului de externe Boerescu, a caruia politica in cestiunea dunareana este aspru combatuta de „Coresp. roumiane.“ Nu scim, deca si incatu acesta foia isi trage informatiunile dela d. Cogalniceanu; probabilu, ca dlui Cogalniceanu i s'a uritu la Paris, ca ambasadoru alu Romaniei si ar' mai voi earasi se iea carm'a oficiului de externe in mana, probabilu ca si de aceea densulu combate prin diferite organe politic'a dlui Boerescu, der' nu se pote nici decum admite, ca atatu d. Boerescu catu si d. Cogalniceanu ar' face intr'o cestiune atatu de importanta pentru tiera numai politica personala. A dice, cum a facutu „Cor. roum.“, ca d. Boerescu ar' jertfi chiaru interesele tierii simpatiei ce-o are pentru Austria, este totu atatu de nejustificatu, catu este de gresitu a sustiené ca d. Cogalniceanu numai pentru aceea se opune pretensiunilor Austriei in cestiunea Dunarei, ca se silésca pe d. Boerescu, se se retraga dela ministeriu si se-i faca locu densului. Elogiurile ce le face „Bukarester Tageblatt“ d-lui Boerescu, dicendu, ca d-s'a este unu spriginu puternicu alu cabinetului actualu, se potu face cu aceea-si indreptatire si d-lui Cogalniceanu, care inca a fostu in dile grele unu spriginu alu ministeriului Bratianu. Ar' fi bine der', candu tota afacerea cu „ante proiectulu“ austriacu s'ar' pune celu puçinu de cãtra press'a din tier'a pe teremulu obiectivu. Nu se tractéza aci de aceea, ca cine se fia ministru de externe, ci este vorb'a de aceea, ca ore Romania se abdica pentru totdeun'a in favorea Austriei de influentia ce-i compete, ca celvi mai insemnatu statu riveranu, ia Dunarea de josu, séu se-si apere interesele sale fara consideratiune la aceea, deca acést'a convine séu nu cumetiloru austro-germani. Cestiunea dunareana este de-o importantia cu multu mai departe batatóre pentru Romani'a decâtu ca ea se se confunde cu cestiunea rivalitatiloru personale dintre diferitii barbati de statu romani.

Inainte cu câteva dile a publicatu „National-Zeitung“ din Berlin o corespondentia din Vien'a, care avea de scopu a documentá, ca redicarea Romaniei la rangu de regatu, ce se infacisía la Vien'a si la Berlin ca o cestiune resoluta, n'a intalnit nuci o favóre din partea guvernului austro-ungaru. Intre altele se dice in acea corespondentia :

„La Pest'a mai alesu, ide'a unui regatu romanu este considerata, ca avendu intr'unu modu inevitabilu se desteppe ide'a de regatu dacoromanu, a carei apostolu se facuse altadata d. Bratianu. Esista si o „Romania irridenta“, si patru din cinci parti ale acestei Romanii „neliberate“ sunt in manile Austriei. Ungaria are trei milione de Romani intre locutorii sei si cea mai mare parte a poporatiunei din Bucovin'a este romana. De aci se vede, ca amendoue jumetatile imperiului sunt de-o-potriva interessate in cestiune. Nu Austria este déra acea putere, din partea careia tenerulu principatu romanu ar' poté asteptá realizarea ambitiuniloru sale regale.“

Póte ca corespondentia de mai susu a datu nascere unei telegrame ce i s'a speditu din Bucuresci cãtra oficiós'a „die Presse“ din Vien'a, prin care se face o incercare de a desminti, ca Austria s'ar' fi opusu redicarei Romaniei la rangu de regatu, dicendu intre altele, ca cestiunea acést'a nici n'a fostu luata pëna acuma in consideratiune seriós'a si nici nu s'a pusu in acést'a privintia vreo intrebare Austriei; afacerea conflictului nu ar' fi decâtu numai cestiunea Dunarei.

Diarele romane de dincolo, cu deosebire cele opozitionale, inca totu se mai ocupa de cestiunea alianției tierii cu Austro-Ungaria. Eata ce dice „Romania libera“, cu privire la atitudinea monarchiei vecine si dreptu respunsu la afirmatiunea corespondentului foiei berlinese, ca Austro-Ungaria nu favoriséza dorintiele Romaniei :

„Nu, noi nu vomu poté privi cu incredere guvernulu austriacu pe catu timpu fratii nostri de peste munti, tot-dea-una credintiosi Corónei habsburgice, voru urmá a fi nedreptatiti, asia cum sunt nedreptatiti. Acolo se ne dé cas'a imperiala semne de iubire, si atunci vomu incepe se gonimu din sufletulu nostru antipati'a ce ne-o inspira domni'a austro-maghiara. Indreptatieasca dens'a pe Romanii, ce gemu sub despotismulu ungurescu. dandule o individualitate proprie in monarchia, si atunci numai vomu poté crede in bunele ei intentiuni pentru Romani; déra pe cãta vreme se va continua sistemulu de opresiune asupra fratiloru, si tentativele de a ne cuceri si pe noi economicese, póte fi sigura Austro-Uogaria, ca nu va ajunge se

ametiesca capulu Romailoru asia, in catu se'i faca a vedé intrinsa o amica sincera.“

Dela Ragusa sosescu sciri contradicetóre, nimenea nu scie pëna aci ce au de gandu a face comandantii nailoru europene intrunite. „Agentia Havas“ scie se ne spuna, ca admiralulu Seymour ar' fi intreprinsu dela Gravos'a o recunós cere a apeloru albanese. Din alta parte se anuntia, ca admiralulu a contramandatu ordinulu de plecarea ce'la daduse flotei. Intardia-rea acést'a ar' fi fostu causata prin atitudinea nedecisa militara a Muntenegrului. Principele Nichit'a ar' fi declarat, ca e gat'a de a se bate cu Albanesii, der' i e téma, ca si trupele regulate turcesci voru cooperá cu ei, si cu aceste trupe coalisate i-ar' fi greu a se mesurá. Se pare in adeveru, ca Muntenegrinii au castigatu unu mare respectu de Arnauti si ca se temu in adeveru de a se incaiera cu ei.

O telegrama sosita la Londra dela Ragusa ne spune, ca Muntenegrinii s'au intaritu, ceea ce va se insemne, ca ei ieaú tóte precautiunile necesare. — „The Daily News“ auuntia, ca comitele de Hatzfeld, ambasadorulu Germaniei la Constantinopolu, respundendu la ultim'a circulara a Pórtiei in numele poteriloru, ar' fi declarat inainte cu trei dile Pórtiei, ca deca Dulcigno va fi cedatu Muntenegrului peste trei patru dile (care s'au implinitu deja) demonstrarea navala nu va mai avé locu si ca drepturile locutoriloru de pe teritoriale cedate voru fi garantate.

Pre candu astfelu se prepara bombardamentulu Dulcigniei, in Angli'a s'a nascutu unu curentu, care este in contra intrebuintiarei unoru mesuri asupritóre ca acést'a, façia de mic'a nationalitate albanesa. „In tóte clasele poporatiunei — scrie „Globe“ — „se manifesta o disgustare vediendu, ca Angli'a e in ajunu a jocá rolulu unui asupritoriu alu celoru slabi, unui nimicitoriu de nationalitati si a unui instrumentu eventualu in manile unoru puteri agresive. Deca Dulcigno doresce se ajunga sub domni'a printiului Nichita, atunci se nu se puna nicidecum vre-o pedeca locutoriloru sei. In casu inse, candu resistintia Albanesiloru ar' fi adeverata, si candu ei ar' preferi mai bine se móra, de catu se se invoiésca la stingerea nationalitatii loru, protestamtu in contra participarei Angliei la „problema lasia,“ de a subjugá o rassa patriotica si brava.“

La acést'a respunda amicii guvernului dela „Daily News“ ca unu asemenea apelu la desperat'a situatiune a nationalitatii albanese a fostu prevediutu ca o apucatura a Pórtiei, der' este deja imposibilu, ca marile puteri se repasiésca dela tint'a ce si-au pus'o; cestiunea nu se mai poté amaná.

Locutorii din Dulcigno au adresatu cãtra consuli poteriloru din Scutari protestulu urmatoriu :

„Spre marea nóstra intristare amu auditu, ca in puçine dile va aparé in apele Dulcigniei flot'a reunita a poteriloru europene, spre a ne sili se predamu iubitul nostru orasiu Muntenegrului. De atãti seculi ne aflamu noi locutorii din Dulcigno sub domni'a si sub scutul guvernului otomanu si ne ar' fi cu neputintia, de a ne supune acuma datineloru, si moravuriloru religiunei si limbei Muntenegrului, care sunt atatu de diferite de ale nóstre. De aceea suntemu firmu decisi de a respinge ori-ce atacu alu Muntenegrului si de a lasá se fimu mai bine nimiciti decâtu subjugati.“

„Escelentia! Deca intre voluntarii nostri si intre trupele muntenegrene s'ar' intemplá vreo lovire sangerós'a la fruntaria, responsabilitatea se cada pe Muntenegru, cãci noi nu vomu fi de vina. Speramu inse ca pericolulu unui conflictu se va poté delaturá, pentru ca scim, ca marile puteri nu dorescu ruinulu, ci binele popóreloru. Ve rogamu Escelentia, de a impartasi escelentulu guvernulu, ce reprezentati, decisiunea acést'a a nóstra nestramutata, si i-amu fi multiamitori, deca ar' voi se ne onoreze c'uuu respunsu.“ — Protestulu e subsemnatu cu 35 nume si peceti ale membriloru comisiunei de aperare a Dulcigniei, a siefiloru de voluntari, a hogiloru si a celoru mai betrani ai orasiului.

Betranulu Barthélmey Saint-Hilaire, actualulu ministru de externe alu Françiei, a adresatu reprezentantiloru diplomatici ai Françiei in strainatate urmatória circulara :

„Chiamatu la ministeriulu de externe prin increderea presiedintelui Republicei, prim'a mea da-

torie este, a Ve rogá se dati asigurarea guvernului la care sunteti acreditati, ca nor'u cabinetu nu va schimbá nimicu din politic'a esterióra a cabinetului anterioru. Niciodata Françia nu a pusu unu pretiu mai mare pe sustienerea pacii, care a fostu atatu de manós'a pentru bunastarea si onórea ei. Sistemulu acést'a inauguratu prin intieptiunea lui Thiers, alu caruia amicu am fostu atata timpu, l'amu urmatu cu tenacitate in timpu de 10 ani, si a adusu fructe escelente. Vomu remané fideli traditiunei atatu de norocite si vomu face totu ce ne va stá in potintia spre a desvoltá inca si mai multu bunele relatiuni, cari esistu de presentu intre Republic'a francesa si poterile esterióre. Ce se atinge de mine personalu voiu intrebuintia tóte poterile mele spre ajungerea acestei tinte si contezu la aceea, ca toti reprezentantii diplomatiei nóstre mi voru dá la acést'a problema patriotica concursulu loru celu mai devotatu si me voru sprigini cu succesu.“

Oficiosii austro-ungari sunt beti de bucuria pentru ca ministrulu de externe Barthélmey St. Hilaire si-a alesu de parola a dilei : pacea. „Pester Lloyd“ vede deja Russi'a cu totul izolata, avisata la buna vointia aliatiloru austro-germani. Françia nu va merge cu Russi'a, nu-i va dá nici unu spriginu, betranulu Barthélmey, amicu lui Thiers a disu, si acést'a servece organului pestanu de mareman-gaiere si nu cu nedreptu. Deca crís'a ministeriala francesa a produsu atata nelinise la Berlin si ca deosebire la Vien'a si Pest'a, caus'a a fostu fórte fundata. In timpu ce Françia va fi izolata si rezervata, preponderantia laudata a Austro-Germaniei aliata va avé trecere, in momentulu inse, candu Françia ar' intrá in actiune, s'ar' schimbá tóta sceneria, actiile austro-germane ar' scadá iute, cãci au spus'o de atâtea ori organele lui Bismarck, ca Germani'a nu e in stare de a face frontu deodatu la vestu si la ostu. Françia ar' absorbé tóta atentiunea Germaniei si Austro-Ungaria ar' remané singura cu Russi'a si cu positiunea ei delicata in Orientu. Oficiosii austro-ungari au der' dreptate de a se bucurá, ca au scapatu deocamdata de acesta carambolu directu cu Russi'a si ca atitudinea Françiei le érta chiaru de a se aratá generosi façia de imperiulu nordicu si de ai díce : nu-'ti remanu alt'a decâtu a-ti face ear' mana buna cu Bismarck si cu noi, cãci pe aliantia Angliei nu poti contá pëna la sfërsitu. — Tóte ar' fi frumóse, cine ne doresce pacea, der' a vedé garanti'a acestei paci intr'o persóna de 75 de ani, este ceva, ce se poté esplicá numai prin bucuria momentana, ca Françia inca nu s'a aliatu cu Russi'a. Ceea ce nu este astadi póte fi inse mane, ómenii sunt muritori si ministeriele fórte schimbatióse. De ceea ce ne tememu mai multu e, ca atitudinea indrasnéta a Germaniei aliata cu Austria va sili in fine pe Françesi a esi din rezerv'a loru pacifica si a dá man'a cu Angli'a, cu Russi'a si cu ori-ce putere, care nu va consenti la stabilirea monopolului germanu in Orientu.

Memoriu

asupra esecutarii articolului 55 alu tractatului din Berlin séu liber'a navigatiune a Dunarii de Josu.

Dunarea este taiata in doue, in josu de pasulu Kasan intre Romani'a si Serbi'a, prin Portile de Feru, langa banca de stanci pëna aprópe de suprafaçia apei, care opresce trecerea vapóreloru de tonagiu mare si fregatelor de resbelu. De la Portile de Feru pëna la Galati ea curge lunga si adëna si poté purtá vase de comerçiu si corabii.

Pe catu timpu acést'a bariera se va redica intre tierile Dunarii de Susu si acele ale Dunarii de Josu, traficulu maritimu celu mai importantu se va face pe partea inferióra a fluviului si nu pe la Portile de Feru, care in timpulu, candu apele suntu scadiute, nu potu fi trecute de catu cu ajutoriulu unoru vapóre usiore lataretie cu patru róte, éra cându apele suntu mari, ele nu potu fi trecute fara periculu de catu diu'a. Austro-Ungaria se preocupa a face se se derime aceste stanci, spre a fi in comunicatiune directa cu usióra cu Marea Négra, pentru traficulu seu dunareanu si escadr'a s'a flúviala, fara a vorbi de pericolele de inundatiuni din susu de pasulu Kasan, pericole, pe care le-ar' micisora derimarea Portiloru de Feru. Inse pëna se se severisica aceste lucrari mari, Austro-Ungaria va fi intru cãtu-va in comunicatiune mai puçinu apropiata si mai puçinu imediata cu Dunarea de Josu de cãtu Statele din Occidentu.

Industria si comerçiuul Françiei, Angliei, Italiei transporta pe Marea Mediterana, Marea Négra si Dunarea de Josu productele loru in Romani'a, in Serbi'a, in Bulgari'a cu unu pretiu mai puçinu urcatu de cãtu Austro-Ungaria, de la Pest'a si mai alesu din Austria de Josu, centrulu seu industrialu; de vreme ce vapórele dia occidentu, in locu de

se întore cu leste, ieu cu chiria produsele acestor tieri de la Dunarea de Josu, ele inlesnescu astu-felu, in conditiuni inca si mai avantajoase, traficul schimbarilor intre Dunarea de Josu si Occidentu. Industri'a austriaca care nu e inca in situatiune, cu toate progresele sale din timpurile din urma, de a lupta cu succesu in contra industriei occidentale, se vede astu-felu indouitu intrecuta in privinta concurentiei.

Occidentu liberu-schimbistu are celu mai mare interesu la libertatea navigatiunii Dunarii, pe care trebuie s'o apere in contra Statelor protectioniste; caci este vorba nu numai de bogati'a tierilor de la Dunarea de Josu, ci si de prosperitatea traficului intermaritimu.

Interesele comerciale sunt legate de obicei de interesele politice; caci influinta politica a unui stat este in legatura cu actiunea s'a industrialia si comerciala. De aceea, inca dintr'o epoca anteriora primei conventiuni de liberu schimb (1880), care a produsu o revolutiune in Europ'a si a deschisu calea sistemului de concurentia fara pedeci, marile puteri au proclamatu prin tractatul de la Paris (30 Martie 1856, art. 15—19) acest'a libertate de navigatiune; ele au declarat, ca libertatea Dunarii este de dreptu europenu si au pus'o sub garanti'a loru colectiva.

Austro-Ungaria pare a fi mai interesata la acest'a libertate a Dunarii de catu ori-care alta putere, de ora-ce in Orientu se deschidu adeveratele debusiuri pentru industria si comericiu sau si de ora-ce toate silintiele actiunii sale politice sunt indreptate spre Peninsula Balcanica. Inse, in orice casu, sunt interesele Occidentului si mai alesu acelea ale statelor riverane de la Dunarea de Josu a caror cale de schimbu aproape unica este acestu fluviu, care cere, inainte de toate, ca acest'a libertate se fia ocrotita.

Pentru a-o ocroti trebuie deru a o reglementa asia, ca se impace toate aceste interese si se nu vatame nici interesele principatelor riverane din josu de Portile de Feru si in particularu ale statelor din Occidentu, pentru care Dunarea de Josu a devenitu o mare cale de trafic internationalu, pusa de tratatul din Berlin sub garanti'a colectiva a Europei si sub noue comisiuni amintite de art. 55 (*) alu tractatului din Berlin din 1878, care a prevediutu modulu practic alu reglementarii libertatii navigatiunii, de la Portile de Feru pana la Galati.

Scopulu dispositiunilor actului din Berlin este de a nu lasa traficul dunareanu intre marile unuia sau a doua puteri. Principiulu libertatii exclude in adeveru monopolulu politicu. Acest'a, libertate este aici cu atatu mai importanta de ora-ce acela, care ar' exercita dictatura la Dunarea de Josu, ar' exercita-o si in Peninsula balcanica, ale carei State ar' fi puse la bunulu ei placu. Europ'a a voitu der' si voiesce ca interesele comerciale, se nu fia de locu acaparate de una singura din puterile cele mari. Ea a vrutu der' si voiesce, ca fiecare din Statele semnatare se pastreze partea s'a proportionala de influentia la Dunarea de Josu si in Peninsula Balcanica. In acestu scopu, ea a datu nota deliberativa Romaniei, Bulgariei si Serbiei pentru reglementulu de elaboratu, spre a ocroti interesele mai apropiate de riveranii Dunarii de Josu.

— Dupa acesta introducere Memoriulu espune, in resumatu, urmatoarele:

Nu toate puterile semnatare tractatului din Berlin au interese identice la Dunarea-de-josu. Astfelu, pentru Germani'a si Russi'a, liberulu trafic alu Dunarei nu le ofere vre-o mare importanta comerciala. Turci'a este aproape neinteresata in chestiune. Catu pentru Austro-Ungari'a, ea este cea mai interesata la libertatea Dunarei, caci adeveratele debusiuri pentru industria si comericiu ei se deschide in Orientu. Unele din organele ei de publicitate mergu pana a pretinde, ca Dunarea ar' fi unu fluviu austriacu, ear' unii din barbatii sai politici mergu pana a da se se intelega, ca Austri'a ar' ave dreptulu legitimu de a acapera libertatea Dunarei-de-josu, in profitulu traficului ei, si de a dobandi cu modulu acest'a unu felu de dictatura asupra navigatiunii acestui riu.

Der' nu este acest'a scopulu ce si-au propusu puterile, proclamandu libertatea si neutralitatea Dunarei. Trebuie conciliate toate interesele, atatu ale Francei. Angliei si Italiei, cari facu unu comerciu forte mare la Dunare, catu si ale Austriei si principatelor dunarene.

Care ar' fi deci solutiunea cea mai buna pentru impacarea tuturor intereselor? Austro-Ungari'a a propusu deja o solutiune priur' unu ante proiectu de reglementu, pe care l'a supusu deja deliberarei comisiunii europene. Acestu proiectu inse aduce o violatiune tractatului din Berlin. Intra-adeveru, art. 3 din proiectu dice:

„Esecutarea acestui reglementu este pusa sub autoritatea unei comisiuni mixte a Dunarei, cu resedinta la

*) Art. LV. „Regulamentele de navigatiune, de politia fluviala si de supraveghiere de la Portile de Feru pana la Galati voru fi elaborate de comisiunea europeana, asistata de delegatii Statelor riverane si puse in armonia cu acelea care au fostu sau voru fi edictate pentru cursulu din josu de Galati.“

Ruscicu, in care Austro-Ungaria, Bulgari'a, Romani'a si Serbia voru fi reprezentate fia-care prin cate unu delegatu.“

De unde a scosu Austri'a acest'a comisiune, caci ea nu este prevediuta in art. 55 alu tractatului din Berlin? Austro-Ungari'a voiesce se escluda pe cele-lalte puteri de la dreptulu de supraveghiere.

Art. 4, care este si mai importantu, dice in primul su alineatu:

„Ea (comisiunea mixta) va fi presidata de delegatulu Austro-Ungariei. Decisiunile se voru lua cu majoritate de voturi: in casu de paritate, votulu presiedintelui va fi preponderantu.“

Austro-Ungari'a voiesce cu modulu acest'a se si atribue omnipotentia permanenta in acest'a comisiune mixta, si prin urmare, dictatura asupra Dunarei de josu. Austro-Ungari'a, practicandu vechi'a max'ima „divide et impera“, ar' pote se castige candu unu votu candu unu altulu, spre a obtiene paritate de opinii si apoi se dicteze prin votulu presiedentialu preponderantu. In tractatul din Berlin nu se pomeuesce nimicu nici de presiedinta perpetua a Austriei, nici de votulu ei preponderantu. Cu modulu acest'a, libertatea Dunarei-de-josu ar' deveni cu totul ilusoria.

... Serbi'a n'are de catu unu micu litoral dunarenu, Bulgari'a are, este adeverat, unulu puçinu mai intinsu, der' Romani'a este tiermurena pe totu cursulu fluviului, pe tiermulu stangu si pe tiermulu dreptu, plecandu dela Silistra. Este der' asemenea, din punctulu de vedere alu pozitiei topografice, inegalitate intre cele trei principate: ceea ce ar' permite cu atatu mai multu Austro-Ungariei de a impartasi puterile reprezentantilor loru. Art. 4 vatama cu deosebire pe Romani'a, cu care Austro-Ungari'a are cu toate acestea celu mai viu interesu de a trai in buna armonia.

Dupa ce esaminaza astfelu aceea ce este contraru intereselor vitale ale puterilor si ale principatelor dunarene, memoriulu se intraba care este adeverat'a solutiune, care ar' apera intr'adeveru libertatea fluviului?

Acest'a solutiune este data chiaru de textulu art. 55 alu tractatului din Berlin:

1. Regulamentele de navigatiune, de politie si de supraveghiere trebuie se fia elaborate si votate de intr'ega comisiune europeana, coprindendu pe Romani'a, Serbi'a si Bulgari'a.

2. Esecutarea acestor reglemente va fi incredintata fie-caruia din statele suverane, intru catu ilu privesce. Comisiunea internationala din Galati va supraveghia acest'a esecutare, conformu cu reglementele.

3. Deca puterile nu voiescu se primisca art 8 din anteproiectulu austriacu asupra cabotagiului, ce este rezervatu de acestu articolu statelor riverane, atatu pentru serviciulu porturilor loru respective, catu si pentru acela alu tuturor porturilor ale tierilor riverane, ele voru trebui se lu inlocuiesca printr'unu altu articolu, adritiendu celu puçinu micu cabotagi in favorea statelor riverane, conformu cu usulu generalu. Numai prin acestu medilocu Principatele de la Dunarea de Josu voru putea se si creeze o marina de comerciu.

Dupa ce sustiene acest'a solutiune, memoriulu finesc asia:

„La ce rezultatu ar' ajunge silintiele Austro-Ungariei, chiaru candu ea ar' reusi in proiectulu seu de comisiune mixta cu votu preponderantu? Deca unele din statele Dunarei-de-josu n'ar' voi se ie parte la elaborarea reglementulu, care ar' fi consecinta acestui refusu? ... Deca in fine Romani'a sau altu principatu ar' refusa de a tramite delegati in comisiunea mixta, cum ar' pute acest'a se se constituie si se delibereze?

„Staruinta Austro-Ungariei in planulu seu nar' aduce der' de catu unu rezultatu prevediutu: acela de a compromite bunele sale relatii cu poporul romanu, care cu dreptu cuventu ar' vede in apucaturile obicinuie ale acestei puteri, o procedere vatematoria intereselor sale celor mai legitime si o aspiratiune la dictatura asupra Dunarei. Ar' fi ore unu actu de buna politica acela, de asi instraina simpatiile unui Statu, a carui amicitia este asia de folositoria Austro-Ungariei?

„Nu pote fi indoiela, ca barbatii politici cei mai insemnati, patriotii cei mai buni ai Romaniei dorescu o apropiere sincera si durabila intre tierra loru si Austro-Ungari'a; der' acest'a din urma, violandu tractatul din Berlin, fara nici unu profitu pentru influentia ei, ar' descuragea pe amicii sei in silintiele loru de a realisa acest'a apropiere, si ar' sili Romani'a se caute in alta parte pe aoperatorii dreptei sale cause.“

Raportu tehnicu.

despre starea actuala a Oltului si apelor sale laterale, despre necesitatea si posibilitatea de a efectui regularea aceluia cu privire la chart'a generala alaturata si datele cuprinse in aceasta.

I. Observari generale.

Oltulu isvaresce in Carpati din susu de Csik-Szent-Domokos in departare cam de 24 de kilometri si intr'o inal-

tate de 900 de metri peste suprafata mării, curge prin partea sudostica a Transilvaniei intr'o lungime de 350 de kilometri pana la pasulu Turnului-Rosiu, aci trece peste frontiera Ungariei intr'o inaltime de 340 de metri peste suprafata mării si percurgandu in teritoriulu Romaniei 290 de kilometri se versa deasupra Nicopolului in Dunare intr'o inaltime de 38 de metri peste suprafata mării.

Caderea generala a riului este asiader' in Transilvani'a 560 m. sau 1.04‰, eara in Romani'a 302 m. sau 1.04‰. Pasulu Turnului-Rosiu formeza pentru Oltu asia dicendu o piedeca de stanci naturala, prin care se desparte riulu in doua parti independente un'a de alta si adeca: in partea de susu din Transilvani'a si in aceea de josu din Romani'a.

Cursulu si starea partii situate in Romani'a nu are nici o influentia esentiala asupra partii de susu a riului din Transilvani'a si celu multu atuncea ar' trebui se se ie in consideratiune, candu ar' fi vorba a face navigabilu totu riulu, de ceea-ce inse deocamdata nu se pote face amintire, considerandu piedecile de navigatiune dintre frontiera si Rimnicu, care numai cu spese mari se potu delatura.

In raportulu presentu se va tracta asiader' numai despre partea Oltului situata in Ungari'a.

Oltulu posedea dela isvoru pana la frontiera urmatoarele cadere corespunditoare lungimilor singulare:

1. Dela isvoru pana la Szent-Domokos	9.8 ‰
2. De acolo „ Madarasz	4.7 ‰
3. „ „ „ Racosiu	1.8 ‰
4. „ „ „ Szent-Kiraly	1.8 ‰
5. „ „ „ Benike langa Malnasi	2.6 ‰
6. „ „ „ St. George	0.74 ‰
7. „ „ „ Arpatacu	1.3 ‰
8. „ „ „ Hogizu	0.53 ‰
9. „ „ „ Fagarasiu	0.17 ‰
10. „ „ „ Avrigu	0.93 ‰
11. „ „ „ frontiera langa Turnu-Rosiu	1.03 ‰

pana candu caderea media, dupa cum am amintitu este de 1.6 metri pro kilometru.

Teritoriulu fluvialu alu Oltului in Transilvani'a, este de 250 mile quadrate sau 14380 kilometri quadrate.

Characterulu Oltului in partea s'a de susu, dela isvoru cam pana langa podulu dela Malnasi, intr'o lungime de 98 de kilometri si cu o cadere de 427 de metri sau 4.36 ‰ este mai preste totu acela alu unui riu selbaticu (de munte), posedea in urma teritoriulu fluvialu, care cu privire la lini'a aceasta face numai 25 mile quadrate sau 1440 de kilometri quadrate, relativu puçina apa; aduce inse cu sine multime de pietrisiu si pietre mari in urma caderei insemnate din unele tienuturi.

In acestea parti se ivescu mai puçine esundari der' mai multe rumperi de tiermuri.

Regularea partii de susu a Oltului, care este tare necesara, trebuie efectuita dupa principii cu totul de alta natura, ca aceea a partii de josu, care zace in siesu.

Regularea Oltului dela Malnasi in susu precum si aceea a riuilor si bailor laterale, ce se varsa in Oltu, ar' fi de a se separa de regularea propria a Oltului, desi acele sunt de influentia esentiala pentru regularea generala. Este adeca de mare insemnate pentru regularea Oltului ingrijirea de a impede, ca riuurile si vaile, care se varsa in elu se nu aduca si se nu asiedie in elu cantitati abnorme de pietrisiu si pamentu. Scaderea aceasta se pote delatura prin intarirea tiermurilor, plantarea coastelor sfarimaciose ale muntilor, edificari de stavile in vai, care se potu intrebuinta de multe ori ca stavile de mori etc.

Pre langa atari lucrari ar' trebui se se margineasca deocamdata in genere regularea liniei dela Malnasi in susu si regularea tuturor riuilor si vailor, care se varsa in Oltu, ceace nu impede de locu, ca totdeodata se se delature unele serpentine stricatiuse ale riului. In totu casulu inse trebuie se se observe la regularea acestor principii, ca caderea apei in genere se nu creasca, ci numai se se reguleze si dupa putintia se se micisoreze.

Dela Malnasi in josu se afla Oltulu intr'o stare de totu selbaticu, cu exceptiune lini'a cam de 20 de kilometri dela podulu drumulu de fieru din josu de Agustin pana la Bogata si lini'a de 9 kilometri dela Boitia pana la frontiera, unde riulu multu puçinu prin maluri e fixatu in matca s'a. In partea aceasta a riului nu s'au facutu nici o regulare pana acuma, esceptionandu dora puçinele intaritari de tiermuri locale facute de comune sau privati de regula fara nici unu planu.

Primavera, topindu-se zapada si ver'ain urma ploilor mari indelungati se versa si se aduna in Oltu din teritoriulu fluvialu celu mare, care cum am observatu are preste 14500 kilometri quadrate, de pe malurile sfarimaciose in partea cea mai mare nepreviute cu padure cantitati insemnate de apa si pietrisiu, care riulu, avendu in unele locuri o cadere mica nu le pote duce mai departe deodata. Urmarile naturale ale acestei inpregiurari sunt: anualele esundari stricatiuse pentru tiermuri de regula puçinu inalti, adunarea de nasipu si pietrisiu si prin acestea rumperi de tiermuri si insalbatacirea cursulu fluvialu. In totu anulu se rumpu sau se devasteaza mii de jugeri de pamentu bunu de lucratu, se prefacu pamente limitrofe in mocirle etc.

Nu incapa nici o indoiea, ca deca s'ar' luã in cifre daun'a causata de Oltu mai in totu anulu, cu sum'a aceasta s'ar' poté regulã Oltulu in cativa ani asia, ca nunumai se nu mai causeze nici-o dauna, ci se se intrebuintese inca si pentru etablissement de udare si de secare a teritorioru concerninte pentu a intrupinderi industriale etc. si astfelu s'ar' ridica atãtu pretiulu pamentu'ri, cãtu si relatiunile sanitare intr'o mesura neasteptata.

Infiinti'a stricatiõsa actuala a Oltului nu se estinde numã asupra comunelor limitrofe ci si asupra tienurilor mai indepartate. Spre a enumerã numã unele esemple amintescu, ca o parte mare din hotarul comunei Prejmeru este mocirlita si fõrte nesananõsa, deoarece isvõrele, ce esu acolo, nu se potn versa pe deplinu in patulu inaltu alu Vãlei negre si alu Oltului; totu din caus'a acest'a e si valea Harbacului mocirlita; atari aparintie obvinu si in valea Zibinului precum si in valea Oltului dintre Hogizu si Avrigu etc. —

Acest'a si afla esplicarea in caderea schimbatiõsa si tare mica a unoru parti ale riului, in cãtãtea pamentului si in starea selbatica a riului. Caderea ape intre Malnasi si St. George este pro chilometru 74 de centimetri, se srie pãna la Arpatacu la 130 cm. si scade cãtra Fagarasiu la 53 ba si 17 cm., pãna candu spre frontiera se suie earasi pãna la 93 si 130 cm. Acele parti ale riului, care au caderea cea mai mica, sunt cele mai selbatices.

O alta causa a selbaticirii riului si a csundariloru sunt si edificarile neregulate pe la tiermuri, stavilele de mori prea ridicate si multele poduri prea scurte, deoarece prin aceste se inmultiesce stagnarea apei si adunarea de pietrisiu si nomolu.

(Va urmã.)

Diverse.

[Unu romanistu.) De câte-va dile, scrie „Rom. Lib.“, petrece in capital'a nõstra unu distinsu romanistu si simpaticu filo-romanu, d-lu Napoleon Caix, profesoru italianu. D-sa va petrece vr'o 3,4 septemani in Bucuresci, unde a venitu spre a-si imulti cunosciintele despre limb'a nõstra. Prin studiile sale asupra limbiloru romanice, d-lu Caix si-a castigatu unu locu distinsu si meritatu intre filologii, cari asta-di se ocupa de limbile derivate din latin'a. D-sa a introdusu in aceste studii unu elementu fõrte pretiosu si pãna acum fõrte puçinu studiatu: „dialectele italiene.“ Prin o multime de publicatiuni asupra acestoru dialecte, d-lu Caix a aretatu, ce multa lum'na aducu ele in studiarea tuturoru celoru alalte limbi romanice. Prin cartea sa: „Studii di filologia italiana e romanza,“ a continuatu si completatu dictionarul etimologicu alu celebrului Diez, adaugõdu si indreptandu multe etimologii in acea pretiõsa opera. D-lu Caix a studeatu limb'a nõstra. A scris despre limb'a romana in „Giornale di filologia romanza,“ facõdu o interesanta dare de seama despre unu studiu filologicu alu d-lui Profesoru Hasdeu. In „Nuova antologia“ d-lu Caix a publicatu de asemenea unu interesantu articulu despre Romani: „Rumeni e le stirpe latine.“ D-lu Caix este teneru si plinu de viitoriu; aceasta ne face se speramu, ca limb'a romana va fi mai de aprõpe introdusa in studiele sale.

[Grecii din Romani'a] atinsi pãna la entusiasm de flacar'a patriotismului, alãrga cu sutele spre vechi'a Elada, ca se-si verse sangele — deca va fi trebuintia — pentru apararea drepturiloru ei. Afara de acest'a, scrie „Rom. Lib.“, prin Bucuresci, Galati, Brail'a si alte orasie se facu subscriptiuni de bani in vederea probabileloru evenimente, ce au se isbucnescã in peninsul'a balcanica.

[Monumentulu lui Thiers.] Piedestalulu monumentulu lui Thiers, o opera a sculptorulu Mercie, care a fostu asediatu la Saint-Germain, represinta pe marele omu de Statu siedindu, aplecatu pe o harta si tienendu degetulu asupr'a Belfortulu Piedestalulu põrta urmatõrele inscriptii: In façia „Lui Thiers, liberatoriulu teritoriulu tieiei, primulu presiedinte alu republicei franceze, oferitu de natiune la 19 Septembrie 1880.“ In drãpt'a „Oratoriulu, Camera deputatiloru 1832—1848. Adunarea nationala 1848. Adunarea legiuitõria 1849—1851. Corpulu legiuitõriu 1863—1870. Adunarea nationala 1871—1876, pãna la 1877.“ „In stang'a: Istoriciulu. Revolutia franceza consulatulu, imperiulu.“ La spate: Nascutu la Marsilia la 15 Aprilie 1797, mortu la Saint-Germain la 3 Septembrie 1877. „Resb.“

[Unde dai si unde creapa.] Sub acestu titlu diarulu „Romani'a Trans-Dunareana“, care apare in Tulcea, narãza urmatõri'a nostima aventura amorõsa: Unu oficeru se iuamorãza cucu de o

tenera dobrogeanca, d-siõra X.; mai cu curte mai cu bordou elu ajunge a fermecã anim'a d-siõrei X., care nu lipsiea niciodata de la ferestr'a, pe unde era se trãca oficerulu, si oficerulu nu lipsiea niciodata de a trece macaru de diece ori pe di, pe sub acea ferestra. Pentru a poté inse patrunde in laintrulu locuintiei, oficerulu nostru imaginãza a se imbraca in haine prõste si a se tocni servitoru macaru pentru 24 ore in cas'a d-rei X., ceea ce si face in un'a din dile. In diu'a urmatõria o multime de lume fã atrasa inaintea locuintiei d-siõrei X., unde parintele, mum'a, bunic'a, matusi'a dimpreuna cu tõte servitõrele din case, ocarau, tipau, strigau, se repedieau la noulu servitoru pentru a'lu dá pe usia afara. Politia interveni numai de cãtu si servitorulu fu redicatu si inchisu. Atunci se descoperi lucrulu. D-siõr'a nu recunoscut pe oficeru astu-felu schimbatu si, candu elu in calitate de servitoru se arucã la picidõrele iubitei, versandu focu si amoru, d-siõra X. se infuriã de acest'a cutezantia, mai alesu ca nici una nici doue ea fu luata in bratie. Dãru oficerulu se silea a o incredintia, ca elu e oficerulu, care'i facea din ochi, 'i tramitea flori etc. etc. inse in zadaru, cãci d-siõra X., racnea cãtu o luã gur'a, si nu'si putea opri indignatiunea si spaim'a, vedindu-se imbratiõsiata si serutata de sluga. La tipetele ei toti din casa alergara si se cunõsce sfãrsitul scenei. Oficerulu intrandu acasa istorisi soldatulu se scen'a petrecuta, ãru soldatulu minunandu-se 'i respunse: „Apoi sciti, se trãiti d-le sub-locotentu, vorb'a ceea: „unde dai si unde crepa.“

Sciri ultime.

Paris 28 Sept. Operatiunile dinaintea Dulcigniei au fostu amanate. Resistenti'a Turciei a schimbatu atitudinea Muntenegrului si recere tratari noi ale poteriloru. „Agenti'a Havas“ mai anuntia: Dupa ce Muntenegrulu s'a rogatu ca flot'a se-i dá unu spriginu materialu, admiraliu facura raportu guverneloru lor.

Se dice ca Angli'a si Russi'a ar' fi aplecate, a satisface cererei Muntenegriniloru.

Cu 1 Octobree st. v. 1880 se incepe unu nou abonamentu pe ultimulu cuartalu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fõiei nõstre, alu caroru abonamentu a espiratu cu 30 Septembrie st. v. 1880, se binevõiesca a si'lu reinõi de cu vreme, pentru ca diuariulu se li se põta tramite regulatu.

Domnii noi abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru esactu, aratandu si post'a cea mai aprõpe de loculu, unde locuiescu.

Pretiuulu abonamentulu la „Gazeta Transilvaniei“ este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl 50 cr., pe siese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siese luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Banii de prenumeratiune sunt a se tramite (mai usioru prin assignatiuni postale) la Redactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“ in Brasiovu.

Nr. 240/1880.

Concursu

In urm'a conclusului adunarei generali a Asociatiunei transilvane tienuta in Turda la 9 Augustu a. c. se escrie concursu pentru urmatõrele ajutorie:

1. Unu ajutoriu de 25 fl. de la societatea „Transilvania“ pentru unu invetiãcelu de messerii, care pre langa alte atestare vã avã de a substerne si contractulu inchieatu cu maestrulu;

2. Unu ajutoriu de 20. fl. din fundatiunea „Tofalãna“ pentru unu sodalu sãu invetiãcelu de messerii; la acestu stipendiu se voru preferi intre alti fiii nascuti din familielã tofalene.

Concurentii au de a-si substerne subscribulu comitetu pana in 25. Octobree a. c. suplicele lor instruite cu atestatu de botezu si de portare morala, precumu si cu adevãrãtia de la maestrulu respectivu despre desteritãtea si diligintia in maiestria cu care se ocupa.

Sibiu, 18 Septembrie 1880.

Comitetulu Asociatiunei transilvane.

Nr. 240/1880.

Concursu

Conformu conclusului adunarei generali a Asociatiunei transilvane tienuta in Turda la 9 Augustu a. c. se publica concursu precumu urmãza:

1. Unu stipendiu de 70 fl. v. a. pentru unu tineru, care cercetãza vre o scola reala din patria;

2. Unu stipendiu de 60 fl. v. a. pentru unu ascultatoriu de agronomia;

3. Unu stipendiu de 60 pentru unu elevu de pedagogia in patria;

4. Unu stipendiu de 60 fl. din fundatiunea „Galliana“ pentru unu gimnasistu;

5. Duõe stipendie de cãte 60 fl. pentru tineri sãu tinere, cari cercetãza vre unu institutu de maiestrii sãu de industria in patria.

Concurentii la aceste stipendii au de a-si substerne suplicele lor la subscribulu comitetu pana in 25. Octobree a. c., instruite cu atestatu de botezu si de paupertate, precumu si cu testimoniulu de pe semestruulu II alu anulu scolasticu 1879/80.

Sibiu, 18. Septembrie 1880.

Comitetulu Asociatiunei transilvane.

Nr. 8607/880.

Publicatiune.

In urm'a impartasirei comandai cercuale de reintregire a regimentulu de infanteria c. r. Nr. 2 din 12 Septembrie 1880 sub Nro. 562, are se se tiena in

18, 19, 20 Octobree st. n. 1880

adunarea de controlla asupra concediatiloru si rezervistiloru cu domiciliulu stabilu pe teritoriulu brasioveanu.

Neexpedandu-se cãrti de chiamare, se aviseaza toti concediatii si rezervistii tuturoru corporiloru din armata, ai instituteloru armatei permanente si ai marinei de resbelu, fara distingere, deca respectivii sunt sãu nu sunt stabili pe teritoriulu brasioveanu, cu aceea observatiune, ca concediatii si rezervistii dia suburbiulu Scheiu au se se prezenteze in 18, cei din Brasiovulu vechiu si Stupini in 19, cei din cetate, Blumena, Timisiulu de susu si inferioru, din Dirste, precum si aceia, cari in dilele susu mentionate nu s'au prezentatu, in 20 Octobree 1880 inainte de prãndiu la 9 ore ju loculu de controlla alu curtiei de politia, aducõdu-si fiecare si pasportulu de militia.

Se observa mai departe, ca acei concediatii si rezervisti, mai departe aceia, cari au intratu mai inainte spre a se cultivã pe terenulu militar sãu au fostu conchiamati la exercitiile periodice de arme, cari in acestu anu au fostu in servitiu activu sãu cari se afla in cercetare criminalã sãu disciplinãra, nu sunt obligati de a se prezentã la aceasta adunare de controlla din 18, 19 si 20 Octobree.

Acei concediatii si rezervisti obligati, cari nu se prezenteaza la adunarea de controlla in susu amintitele dile, sunt strictu obligati, de a se prezentã la controlla suppletõrica, ce are se se tiena in 15 si 16 Novembre a. c. in statiunea cercuala de reintregire din Fagarasiu. Acei concediatii si rezervisti obligati, cari nu se prezentãza nici la aceasta controlla, neproducõdu unu motivu bine meritatu de scusa, se voru pedepsi conformu prescripteloru penale militare.

Brasiovu 1 Septembrie 1880.

2—3 Magistratul cetatii.

Cursulu la bursa de Vien'a din 28 Septembrie st. n. 1880.

Rent'a de auru ungara	106.85	Imprumutulu cu pre-miu ung.	107.—
Imprumutulu cailoru ferate ungare . . .	121.75	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin. .	106.70
Amortisirea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (I-a emisiune) .	80.—	Rent'a de harthia aust. .	71.05
dto. (II-a emisiune)	97.—	„ de argintu „	72.20
dto. (III-a emisiune)	83.75	„ de auru „	87.15
Bonuri rurale ungare .	94.50	Losurile din 1860 . .	130.50
dto. cu cl. de sortare	93.75	Actiunile banicei austro-ungare	816.—
Bonuri rurale Banat-Timis.	93.50	„ banicei de creditu ungare	247.50
dto. cu cl. de sortare	93.—	„ banicei de creditu austriace	279.50
Bonuri rurale transilvane	94.75	Argintulu in marfuri . .	—
„ croato-slav.	94.50	Galbini imperatesci . .	5.63
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung.	93.—	Napoleon'd'ori	9.42
		Marci 100 imp. germ. .	58.30
		Londr'a	118.30

Editoru: Iacubu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografa: Ioanu Gõtt si fiu Henriu.